

Δρ. Νίκος Λυγερός

189 IQ στον εξυπνότερο Έλληνα στον κόσμο

Μαθηματικός κάτοχος διαφόρων ρεκόρ στην θεωρία των αριθμών και της συνδυαστικής, γλωσσολόγος, στρατηγικός σύμβουλος, συγγραφέας, σκηνοθέτης, ποιητής... Η «Άλλη Εποχή» συνάντησε τον Έλληνα με τον υψηλότερο δείκτη νοημοσύνης στον κόσμο

**Συνέντευξη στο
Λούη Γκόμεζμπεκ**

Ο Δρ. Νίκος Λυγερός είναι ο Έλληνας με τον υψηλότερο δείκτη νοημοσύνης (189 στην κλίμακα Stanford - Binet). Γεννήθηκε στο Βόλο αλλά σε μικρή ηλικία μετακόμισε με την οικογένειά του στη Γαλλία. Είναι ένας από τους 50 εξυπνότερους ανθρώπους στον κόσμο και παρότι διαθέτει ένα «βαρύ» βιογραφικό, παλεύει καθημερινά με σεμνότητα και αλτρουισμό για το μοναδικό του ενδιαφέρον, (όπως ο ίδιος ομολογεί), τον άνθρωπο. Στρατηγικός σύμβουλος στην Κύπρο. Διδάσκει καθαρά μαθηματικά (συνδυαστική, λογική και θεωρία αριθμών) και πληροφορική (ανώτερες γλώσσες και αλγοριθμική) στο Πανεπιστήμιο της Λυών στην Γαλλία, είναι επίσης επισκέπτης καθηγητής στα ελληνικά πανεπιστήμια (Μεσολογγίου - Θράκης - Αθηνών). Ως ερευνητής κατέχει διάφορα παγκόσμια ρεκόρ στην θεωρία των αριθμών και της συνδυαστικής. Είναι ιδικός καθηγητής προικισμένων παιδιών, τεχνικός διερμηνέας και μεταφραστής στα γαλλικά δικαστήρια, συγγραφέας, ποιητής, σκηνοθέτης, δημιουργός των τεστ ευφυΐας, G-test, Eureka Test και Archimedes Test. Έχει δημοσιεύσει πάνω από 1.500 άρθρα για θέματα φιλοσοφίας, νοημοσύνης, εκπαίδευσης, μαθηματικών, φυσικής, μυθολογίας, θρησκείας, ιστορίας, αρχαιολογίας, κινηματογράφου, ζωγραφικής, μουσικής, πολιτικής, κοινωνιολογίας, στρατηγικής, management, κ.ά. Το συγγραφικό του έργο περιλαμβάνει: Ποιητικές συλλογές: «Πηγή ρωμιοσύνης», «Φωτεινή νοσταλγία» και «Το χρώμα του αοράτου». Σενάρια: «Οι σκιές του Πύργου», «Στο σταυροδρόμι του γαλάζιου» και «Οι χορδές του χρόνου». Κωμωδίες: «Autoréférence», «Alter Ego» και «Un Deux-rièces». Δράματα: «Οι δημιουργοί», «Τα τσακάλια», «Οι μαυροσκούφηδες», «Το φως του μαύρου», «Ξεχασμένοι διάλογοι», «Ludwig» και «Les condamnés à vivre». Τραγωδίες: «Ορέστης και Ηλέκτρα», «Αχιλλέας και Πενθεσύλια» και «Οδυσσεάς και Καλυψώ». Ορατόριο: «Προμηθέας και Αθηνά». Όπερα: «Ο Κένταυρος και ο Τιτάνας». Μυθιστόρημα «Τα τριάντα φίλια του ήλιου». Γεωστρατηγική: «Κυπριακά». Ο Νίκος Λυγερός, διακεκριμένος στην επικοινωνία που έχει με τα παιδιά, ειδικευμένος στην καθοδήγηση, την συμβουλευτική αγωγή και τον επαγγελματικό προσανατολισμό μαθητών και γονιών, έχει συνεργαστεί με πολλά σχολεία της Ελλάδας και της Κύπρου. Ο αδιάκοπος αγώνας του για την επίλυση του κυπριακού, ήταν ο λόγος που δημιούργησε στο νησί το «Ίδρυμα Αλτρουϊσμός», που προωθεί τις μαζικές προσφυγές στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα. Ο Νίκος Λυγερός παρότι ξεχωρίζει για 189 λόγους, πιστεύει ότι ο καθένας από μας είναι ένας κρίκος μιας αλυσίδας, άρα δεν είναι μοναδικός, αφού όλοι οι κρίκοι μοιάζουν, αλλά ουσιαστικός, γιατί όταν ένας κρίκος σπάσει τότε σπάει και η αλυσίδα. Η «Α.Ε.» είχε τη χαρά να μιλήσει με τον άνθρωπο που πρέπει να μας κάνει υπερήφανους για τις αξίες και προσπάθειες που ενσαρκώνονται στο πρόσωπό του.

-
-
-
-

κ. Λυγερέ, σας αποκαλούν τον πιο έξυπνο Έλληνα στον κόσμο. Τι σημαίνει αυτό για σας; Ευθύνη, προσπάθεια, δουλειά;

-Είναι απλώς μια αναγκαιότητα.

Αναγκαιότητα σε ποιόν, σε τι;

-Εάν κοιτάξουμε το ελληνικό πλαίσιο δεν πρέπει να πάει σε κάποιον;

Σε πιο πλαίσιο αναφέρεστε;

-Τον πληθυσμό, τον άνθρωπο...

Λοιπόν, ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Θα ήθελα να μας πείτε τι είναι ακριβώς το IQ στο οποίο συνεχώς αναφερόμαστε όλοι;

-Είναι ένας δείκτης νοημοσύνης, μετριέται με τεστ. Συγκεκριμένα υπάρχει μια κατηγορία για μικρά παιδιά και μια για ενήλικες. Η κατηγορία για παιδιά έχει σχέση με τη χρονολογική και νοητική ηλικία. Υπάρχει ένα κλάσμα και μετά μετρούμε το δείκτη νοημοσύνης. Ενώ με τους ενήλικες έχουμε το ποσοστό του πληθυσμού. Κάθε δείκτης νοημοσύνης αντιστοιχεί στην ουσία μια συχνότητα.

Ποια είναι η ακριβής διαδικασία; Μετριέται μέσω παιχνιδιών, ασκήσεων;

-Με ερωτήσεις. Ένα τεστ περιλαμβάνει διάφορους τομείς, όπως ο λεκτικός, γεωμετρικός, αριθμητικός, κλπ. Μετά, από το μέσο όρο όλων των απαντήσεων μαθαίνουμε το επίπεδο της γενικής νοημοσύνης.

Δηλαδή, μόνο κάνοντας ένα τέτοιο τεστ μπορούμε να ανακαλύψουμε το επίπεδο της νοημοσύνης μας;

-Συνήθως, ένας μεγάλος άνθρωπος δεν το ανακαλύπτει, το γνωρίζει εξ αρχής, ξέρει ότι υπάρχει ένα διαφορετικό στοιχείο μέσα του, απλά το επιβεβαιώνει. Ένα προικισμένο παιδί απαιτεί βοήθεια και καθοδήγηση για να μη νιώσει διαφορετικό και απομονωμένο από την κοινωνία.

Το δικό σας IQ είναι 189 και του Αϊνστάιν ήταν 164.

-Δεν νομίζω ότι τα νούμερα κάνουν μια περίληψη του ανθρώπου. Επιπλέον, για εμένα ο Αϊνστάιν είναι δάσκαλος, όσον αφορά την εξέλιξη μου, αλλά δεν το μοντελοποιώ σε σχέση με το 164. Σημασία δεν έχει μόνο η δυνατότητα αλλά τι παράγει σαν έργο. Το 164 σημαίνει ότι είσαι ένας άνθρωπος στους 30.000. Ο Αϊνστάιν απέδειξε πως στην ουσία, είχε υψηλότερο IQ από αυτό που κατείχε.

Είπατε ότι ένας άνθρωπος με IQ 164 είναι ένας στους 30.000. Άρα, ένας άνθρωπος με IQ 189 είναι ένας στους...;

-80.000.000...

Είπατε επίσης ότι ένας ενήλικας άνθρωπος ξέρει το IQ που κατέχει. Θέλω να σας πω ένα παράδειγμα που ανακάλυψα στην πορεία των ερευνών μου. Ένας βοσκός στη Γαλλία είχε υψηλό IQ αλλά δεν το ήξερε κανείς, απλούστατα ήταν απομονωμένος από την κοινωνία...

-Την ξέρω την περίπτωση. Αυτός ο βοσκός σε κάποια φάση έπρεπε να πάει στρατό, -στη Γαλλία οι φαντάροι κάνουν τεστ νοημοσύνης-, έτσι, ανακάλυψαν ότι κατείχε υψηλό IQ, έκανε εντατικά μαθήματα και τώρα είναι σύμβουλος για τα αστροναυτικά δεδομένα της Γαλλίας.

Αυτό συμβαίνει στη Γαλλία. Εδώ στην Ελλάδα γίνεται κάτι αντίστοιχο με τη μέτρηση νοημοσύνης;

-Είναι δύσκολο να γίνει κάτι αντίστοιχο στην Ελλάδα επειδή δεν υπάρχει ένας τέτοιος θεσμός.

Θα ήθελα να αναφερθούμε σε σας και στη δουλειά σας. Είστε καθηγητής στη Γαλλία στο πανεπιστήμιο της Λυών και στην Ελλάδα στα πανεπιστήμια Μεσολογίου, Θράκης και Αθηνών.

Πως αντιμετωπίζει το ελληνικό σύστημα έναν τέτοιο άνθρωπο;

-Εγώ ανήκω στον ελληνικό χώρο. Είμαι όντως επισκέπτης καθηγητής στα τρία πανεπιστήμια που αναφέρατε. Ξέρετε, η μεγάλη δυσκολία στην Ελλάδα για τους υποψήφιους καθηγητές δεν προέρχεται από τον επιστημονικό τομέα αλλά από το γραφειοκρατικό σύστημα. Οπότε, είναι δύσκολα για όλους, με υψηλό IQ ή όχι.

Είστε μαθηματικός, όπως θα μπορούσε να περιμένει κανείς από έναν άνθρωπο με τέτοιο IQ. Δεν σας εμποδίζουν τα μαθηματικά να κάνετε άλλα πράγματα;

-Αντιθέτως, τα μαθηματικά είναι ένας κοινός πυρήνας πολλών πραγμάτων και τα χρησιμοποιώ σαν βάση, σαν γνωστικό υπόβαθρο που μου επιτρέπει μετά να έχω προεκτάσεις σε άλλους τομείς.

Μια που αναφερόμαστε στα μαθηματικά, θέλω να ρωτήσω το εξής: Γιατί δεν αγαπούμε τα μαθηματικά; Γιατί συνήθως δεν είναι αρεστά στα παιδιά;

-Τα μαθηματικά ασχολούνται με την ουσία. Στο κοινωνικό μας πλαίσιο δεν μας ενδιαφέρει η ουσία, προτιμούμε πράγματα που είναι πιο επιφανειακά. Συνεπώς υπάρχει μια αναμενόμενη δυσκολία στην αντιμετώπιση των μαθηματικών εφόσον δε συμπίπτουν με τα κοινωνικά δεδομένα. Αυτός που αγαπά τα μαθηματικά αγαπά την αλήθεια, την ερευνά και θέλει να την εμβαθύνει, δηλαδή, χρειάζεται να χάσει χρόνο στην ουσία για να κερδίσει μετά στη σκέψη. Εμείς είμαστε πιο πολύ του να μην χάνουμε χρόνο παρά να κερδίζουμε στη σκέψη.

Μήπως δεν μας μαθαίνουν την αγάπη προς τα μαθηματικά για να μην ψάξουμε την αλήθεια;

-Δεν νομίζω, δεν είναι θέμα μόνο της εκπαίδευσης, είναι κάτι πιο ουσιαστικό. Τα μαθηματικά λειτουργούν σαν μια ανεξάρτητη οντότητα, σαν ένας πυρήνας γνωστικός, εκεί οι δυσκολίες υπάρχουν γιατί ασχολούμαστε με κάτι αφαιρετικό. Άρα δεν είναι επειδή δεν μας τα διδάσκουν σωστά, υπάρχει ούτως ή άλλως μια δυσκολία εξορισμού. Με το θέμα της αλήθειας έχετε δίκιο εν μέρει, διότι τα μαθηματικά, με τις προεκτάσεις που έχουν στην πραγματικότητα -π.χ. η πολεμική στρατηγική-, φοβίζονται διότι ελέγχουν την ουσία. Αυτός που έχει την εξουσία φοβάται αυτόν που έχει την ουσία.

Ξέρω ότι κατέχετε διάφορα ρεκόρ στα μαθηματικά, στην θεωρία των αριθμών, στην άλγεβρα, στη συνδυαστική.

-Στην ουσία είναι αλγόριθμοι που χρησιμοποιούνται στην πληροφορική και αποτελούν το τελικό σύστημα μιας αφαιρετικής διαδικασίας. Αυτοί αριθμοί προέρχονται από μαθηματικά θεωρήματα και μας επιτρέπουν να βρούμε τιμές. Οι τιμές που θεωρούνται καινούργιες ή καινοτόμες αποτελούν ρεκόρ.

Τα μαθηματικά μάλλον δεν είναι το στοιχείο μας... Είστε και γλωσσολόγος κ. Λυγερέ και θέλω να ρωτήσω ποιος είναι ο συνδυασμός των μαθηματικών και της γλώσσας;

-Νομίζω πως συνδυασμός είναι η σωστή λέξη, γιατί στην ουσία τα μαθηματικά είναι συνδυασμός των αριθμών, ενώ η γλώσσα είναι ο συνδυασμός των λέξεων. Ακόμα και στα μαθηματικά έχουμε τη θεωρία των λέξεων. Επιπλέον, στη γλωσσολογία σύμφωνα με τη generative grammar του Τσόμσκι, υπάρχουν μαθηματικά πολύ δύσκολα να κωδικοποιηθούν και τα γνωρίζουμε ως γλωσσολογικά δεδομένα. Η γλωσσολογία είναι η πιο κωδικοποιημένη από τις επιστήμες που ασχολούνται με τον άνθρωπο.

Μπορείτε να μας πείτε ένα παράδειγμα συγκεκριμένα με την ελληνική γλώσσα;

-Όταν ασχολείσαι με τη γλωσσολογία μπορείς να ασχολείσαι με την αποκρυπτογράφηση. Ένα παράδειγμα είναι η γραμμική Β που ανακάλυψε ο Ventris το 1952. Η γραμμική Β λοιπόν ήταν μια αρχαία μορφή της ελληνικής γλώσσας την οποία ονομάζουμε μυκηναϊκή. Εγώ ασχολούμαι με τη γραμμική Α –μινωική- που δεν έχει ακόμα αποκρυπτογραφηθεί.

Σε ένα απώτερο μέλλον πιστεύετε ότι θα διδάσκονται αυτές οι θεωρίες στα σχολεία;

-Δεν θα υπάρχει ως μάθημα. Αν ψάξετε στο λεξικό του Μπαμπινιώτη, θα διαπιστώσετε ότι υπάρχει αναφορά στο μυκηναϊκό στοιχείο. Δηλαδή, έχουμε την πρακτική και θεωρητική βεβαίωση με τις πινακίδες που γράφει ο κ. Μπαμπινιώτης. Όταν λοιπόν αναφέρεται στην ετυμολογία θα δείτε ποια ήταν η μυκηναϊκή γραφή και φωνητική.

Έχετε γράψει θέατρο, ποίηση, ορατόρια, όπερες, κλπ.

-Η κάθε μορφή γραφής είναι ένας τρόπος έκφρασης. Ασχολούμαι με τον άνθρωπο και νομίζω πως δεν πρέπει να επικεντρωθούμε μόνο σ' ένα εργαλείο στην αναζήτηση της ουσίας του. Το κάθε ένα από αυτά τα στοιχεία έχει την ελευθερία του. Η ποίηση στο λόγο, το θέατρο στο διάλογο και στην έννοια της ομάδας, το ορατόριο με λιτό τρόπο χρησιμοποιεί τη μουσική και η όπερα το ενισχύει. Όλα αυτά είναι ένα σύστημα που εμπλουτίζει τον απλό λόγο, αλλά προς την ίδια κατεύθυνση, δηλαδή, τη μελέτη του ανθρώπου.

Δηλαδή το μόνο ενδιαφέρον σας είναι οι άνθρωποι και η σχέση μεταξύ τους;

-Το μόνο που μ' ενδιαφέρει είναι η ανθρωπότητα...

Έχετε δημοσιεύσει επίσης πάνω από 1,500 άρθρα όλων των ειδών. Πότε προλαβαίνετε να τα κάνετε όλα αυτά;

-Μέσα σε μια ζωή...

Μια ζωή όμως μπορεί να είναι μικρή...

-Εγώ γέρασα...

Στα 37 σας χρόνια;

-Γεννήθηκα γέρος...

Δηλαδή;

-Όταν υπάρχει ανάγκη για βοήθεια συνήθως αναζητούμε το γέρο, το σοφό. Μπορεί να είσαι μικρός στην ηλικία αλλά μεγάλος στη νοημοσύνη. Αυτή η ανάγκη υπήρχε πολύ γρήγορα σ' εμένα και έπρεπε ν' ανταποκριθώ.

Είπατε τη λέξη σοφός, αλλά έχουμε παραδείγματα μορφωμένων ανθρώπων οι οποίοι δεν ήταν πάντα σοφοί... Πώς πετυχαίνεται αυτός ο συνδυασμός;

-Νομίζω πως τα δυο πράγματα αναγκαστικά συμπίπτουν. Εγώ είμαι πιο πολύ της σχολής του Προμηθέα, η οποία λέει ότι η νοημοσύνη πρέπει να παρεμβαίνει στην πραγματικότητα, αλλιώς δεν έχει νόημα για την ανθρωπότητα. Δεν έχει καμία αξία να είσαι γνώστης ενός αντικειμένου και αυτό το αντικείμενο να παραμένει σε μια βιβλιοθήκη.

Η νοημοσύνη όμως δεν είναι θέμα καλλιέργειας. Ή γεννήθηκες με αυτήν ή όχι.

-Δεν υπάρχει μόνο η νοημοσύνη, υπάρχει ο στοχασμός. Είτε γεννιέσαι έξυπνος είτε όχι, πρέπει να είσαι στοχαστής. Ο στοχασμός δεν προέρχεται μόνο από τη νοημοσύνη, προέρχεται από τη μάθηση καινούργιων δεδομένων που ανατρέπουν της αντιλήψεις σου, επιτρέποντας να ξεπεράσεις πολλά εμπόδια. Με τη μεθοδολογία μπορείς να καταφέρεις πράγματα, αυτό δε αλλάζει όμως το δείκτη νοημοσύνης σου, απλώς σαν νοητικό σχήμα είσαι πιο αποτελεσματικός.

Σα να ήταν λίγα τα πράγματα με τα οποία ασχολείστε. Έχω μάθει ότι και το θέμα της Κύπρου, των Ποντίων και των Αρμενίων σας απασχολεί. Δημιουργήσατε ένα Ίδρυμα με κύρια απασχόληση τις μαζικές προσφυγές των Κυπρίων και των Ποντίων, για την απόλαυση των δικαιωμάτων τους. Αυτή είναι η πλευρά του σοφού Νίκου Λυγερού;

-Δεν θα έλεγα του σοφού, θα έλεγα μάλλον του στρατηγικού συμβούλου. Οι πρόσφυγες πρέπει να βοηθηθούν όσον αφορά στην αναγνώριση των δικαιωμάτων τους. Πρέπει να αναγνωριστούν οι γενοκτονίες των Ποντίων και των Αρμενίων. Η αναγνώριση της γενοκτονίας είναι ένα ουσιαστικό θέμα, νομίζω ότι η έννοια της γενοκτονίας μεγαλώνει τον άνθρωπο και τον κάνει να αγγίξει την ανθρωπότητα, το έγκλημα εναντίον της ανθρωπότητας είναι τόσο ουσιαστικό που μετατρέπει τη σκέψη. Αυτά τα προβλήματα δεν είναι προσωπικά των παθόντων, η γενοκτονία των Αρμενίων έγινε το 1915, των Ποντίων το 1918. Σήμερα το 2005 τα προβλήματα ακόμα υπάρχουν και είναι επίκαιρα.

Πιστεύετε αυτό που λένε ότι οι ίδιοι δεν θέλουν να ασχοληθούν ή να θυμηθούν;

-Όχι, νομίζω ότι αυτό δεν ισχύει, ειδικά για τους Αρμένιους. Είναι κάτι πολύ σημαντικό γι' αυτούς, έχουν πετύχει ένα ουσιαστικό έργο με 49 αναγνώρισεις. Από την άλλη, το ποντιακό ζήτημα δυστυχώς είναι πιο δύσκολο, τα θύματα ήταν 350,000, ενώ οι Αρμένιοι ήταν 1,500,000. Θα μπορούσαμε να πούμε και για τους 1619 αγνοούμενους στην Κύπρο π.χ. Το θέμα δεν είναι η μάζα, αλλά το γεγονός και αυτό πρέπει να αναγνωρισθεί. Όχι μόνο από το διεθνές σύστημα αλλά και από τη χώρα που το έκανε...

Μια που μιλάτε για την Κύπρο. Θα ήθελα να μας πείτε για την ιδιότητά σας ως στρατηγικός σύμβουλος της Κύπρου. Ποια είναι η δουλειά σας εκεί;

-Είμαι στρατηγικός σύμβουλος διότι υπάρχει μια κατάσταση πολέμου, εξαιτίας της εισβολής από το 1974. Αλλά υπάρχουν παράλληλα προβλήματα που προέρχονται από αυτή την κατάσταση. Αυτά τα προβλήματα είναι πιο ακραία από τα κοινωνικά και τα συμβατικά. Στην ουσία η δουλειά μου είναι μια μαθηματική σκέψη σε περίπτωση πολέμου.

Κατά τη γνώμη σας η Τουρκία θα αποχωρήσει από την Κύπρο;

-Θα αναγκαστεί. Το θέμα της αναγνώρισης υπάρχει στο πλαίσιο διαπραγμάτευσης και εξέτασης από την Ε.Ε. Το θέμα της αποχώρησης υπάρχει στα ψηφίσματα της Ε.Ε. Όντως η αναγνώριση και αποχώρηση θα γίνουν. Δεν ασχολούμαι με προβλήματα που δεν μπορούν να λυθούν, ασχολούμαι με το κυπριακό επειδή θα λυθεί σχετικά...

Θέλετε να πείτε κάτι για την «ένταξη» της Τουρκίας στην Ε.Ε.;

-Πρέπει να διευκρινίσουμε ότι το διαπραγματευτικό πλαίσιο είναι ξεκάθαρο, ότι είναι μια διαδικασία με ανοικτό τέλος, αλλά δεν μπορεί να είναι σε άμεσο μέλλον. Υπάρχουν 35 κεφάλαια που πρέπει να εξεταστούν συν μια συνολική άποψη, μετά από ένα δημοψήφισμα στη Γαλλία, κάτι που είναι υποχρεωτικό εφόσον υπάρχει τροποποίηση του γαλλικού συντάγματος και γενικά πρέπει να υπάρξει απόφαση της Ε.Ε. Δηλαδή, μια διαδικασία που θα κρατήσει πολλά χρόνια. Βέβαια πρέπει να δούμε μια αλλαγή συμπεριφοράς της Τουρκίας, γιατί έτσι όπως λειτουργεί σήμερα δεν μπορεί να είναι χώρα της Ε.Ε.

Ποια είναι κατά τη γνώμη σας τα αρνητικά και τα θετικά στοιχεία με την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε.;

-Νομίζω ότι το πιο ουσιαστικό είναι να κατευθυνόμαστε προς μια προνομιακή σχέση Ε.Ε.-Τουρκίας. Αυτή η ιδέα έχει διαμορφωθεί στην Ευρώπη και φαίνεται πως θα ήταν προτιμότερο από την πλήρη ένταξη.

Αλλάζοντας θέμα, θα ήθελα να μιλήσουμε για το πιο πρόσφατο βιβλίο σας «Οι χορδές του Χρόνου». Ποιες είναι αυτές οι χορδές και σε ποιους απευθύνονται;

-Είναι ένα θεατρικό έργο, μια λυρική αναφορά στους ανθρώπους, μια λυρική αναφορά στην ποντιακή λύρα. Το έργο σχετίζεται με το ποντιακό στοιχείο και με τη γενοκτονία των Ποντίων, αλλά διαδραματίζεται στην Θράκη. Έχουμε επομένως στοιχεία που αφορούν τους Τσιγγάνους και τους Πομάκους. Γενικά με αυτό το έργο θέλω να προσεγγίσουμε το θέμα ανθρώπινα και όχι πολιτικά ή στατιστικά. Αυτό το έργο αφορά τη μνήμη στο πέρασμα του χρόνου, την αντίσταση των λαών εναντίον της λήθης, της γενοκτονίας της μνήμης, και στην ουσία τι μπορεί να κάνει ο λαός μέσα από τοπικές πρωτοβουλίες που μπορούν να αποτελέσουν μια ριζοσπαστική κίνηση.

Θα το δούμε σύντομα στα βιβλιοπωλεία;

-Υπάρχει ήδη, και θα ήθελα σε ένα απώτερο μέλλον να ανεβαστεί το έργο και να παιχτεί στην Ελλάδα.

Είστε ένας πολύπλευρος άνθρωπος. Τι άλλο θέλετε να κάνετε;

-Μόνο να βοηθήσω την ανθρωπότητα...

Ο Νίκος Λυγερός θα μείνει στην ιστορία ως ένας άνθρωπος που πάλεψε για τον άνθρωπο;

-Σημασία έχει το έργο, ο σκοπός μου είναι η εξέλιξη. Εάν ο Λυγερός μπορεί να προσφέρει κάτι στην ανθρωπότητα ως το προσφέρει, ακόμα και αν δεν υπάρχει το όνομά του. Ξέρετε, εμένα μου αρέσουν πολύ οι αγιογραφίες...

Γιατί;

-Είναι ανώνυμες...

Σας ευχαριστούμε πολύ.